

СТІЙКІСТЬ ТИЛОВИХ ГРОМАД **ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ** ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МОНІТОРИНГОВИХ ВІЗИТІВ БФ «СХІД SOS»

(вересень 2025 – березень 2026 року)

У вересні 2025 – березні 2026 року команда Благодійного фонду «Схід SOS» здійснила моніторинг 21 громади Харківської області. Фахівці та фахівчині зібрали інформацію про безпекову ситуацію, стан інфраструктури, доступ до базових послуг, потреби місцевих жителів і переселенців, а також виклики, з якими громади стикаються в умовах повномасштабної війни.

Моніторинг охопив такі громади та населені пункти Харківської області:

Богодухівська громада	<i>місто Богодухів, село Губарівка</i>
Валківська громада	<i>село Високопілля, селище Ков'яги, села Гонтів Яр, Заміське, Огульці, Олександрівка, Сидоренкове, Сніжків</i>
Берестинська громада	<i>місто Берестин, село Зоряне</i>
Наталинська громада	<i>село Наталине</i>
Старовірівська громада	<i>село Старовірівка</i>
Солоницівська громада	<i>селища Солоницівка, Григорівка, Південне, села Дворічний Кут, Польова, Ярошівка, Гуківка, Тернова, В'язове, Безруків, Протопопівка</i>
Роганська громада	<i>селища Рогань, Докучаєвське</i>
Новопокровська громада	<i>селища Новопокровка, Есхар</i>
Сахновщинська громада	<i>селище Сахновщина</i>
Вільхівська громада	<i>село Вільхівка</i>
Височанська громада	<i>селище Високий</i>
Безлюдівська громада	<i>селище Безлюдівка</i>
Близнюківська громада	<i>селище Близнюки</i>
Олексіївська громада	<i>село Олексіївка</i>
Південноміська громада	<i>селище Буди, місто Південне</i>
Біляївська громада	<i>селище Біляївка</i>
Златопільська громада	<i>місто Златопіль</i>
Коломацька громада	<i>селище Коломак</i>
Краснокутська громада	<i>селище Краснокутськ</i>
Зачепилівська громада	<i>селище Зачепилівка</i>
Нововодолазька громада	<i>селище Нова Водолага, Просянський старостинський округ</i>

Більшість громад Харківської області отримують підтримку від українських і міжнародних неурядових організацій. У приймаючих громадах, розташованих неподалік Харкова (Височанська, Безлюдівська, Нововодолазька, Богодухівська), регулярно надається допомога, яка охоплює психосоціальну підтримку, юридичні консультації, мобільні медичні послуги, соціальний транспорт, а також підтримку освітньої, соціальної та критичної інфраструктури.

Серед організацій, що діють у громадах: Благодійний фонд «Схід SOS», Товариство Червоного Хреста України, Благодійний фонд «Право на захист», Міжнародна організація з міграції (МОМ), Норвезька рада у справах біженців (NRC), Міжнародний комітет порятунку (IRC) та гуманітарна організація Project HOPE.

Велика частка переселенців і людей старшого віку

Станом на лютий 2026 року, за [даними](#) Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, оприлюдненими виданням «Слово і Діло», у країні зареєстровано понад 4,6 млн переселенців. **Харківська область є одним із регіонів, який прийняв найбільшу кількість людей, – 508 100 осіб.** За чотири роки повномасштабної війни кількість зареєстрованих переселенців у регіоні **зросла на 271,7%.**

Інформацію про кількість переселенців команда БФ «Схід SOS» отримала з офіційних листів і під час комунікації з головами громад. Найбільшу кількість переселенців прийняли в Новопокровській, Височанській і Краснокутській громадах, де переселенці становлять майже 69–70% населення.

Понад половину жителів у Старовірівській, Коломацькій, Валківській, Нововодолазькій, Богодухівській та Солоницівській громадах становлять переселенці. Значна частка переселенців також проживає у Безлюдівській та Південноміській громадах – майже 30% населення, Роганській – понад 29%, Берестинській – майже 28%. У Близнюківській громаді цей показник становить близько 27%, Златопільській – орієнтовно 25%, Сахновщинській – майже 24%.

Оселі стаціонарного догляду (с-ще Хорошеве та Краснокутськ)

Соціальні служби, лікарні, заклади освіти та комунальна інфраструктура в містах працюють із більшим навантаженням, ніж до початку повномасштабного вторгнення.

Водночас **у менших населених пунктах і старостатах спостерігається інша тенденція** – скорочення населення через нестачу робочих місць і можливостей для навчання дітей, а також висока частка людей старшого віку, які потребують регулярної соціальної та медичної підтримки.

Наприклад, у Вільхівці з 1 089 мешканців 770 – це люди віком від 60 років. В Олексіївській громаді з населенням майже 6 400 осіб понад 2 700 жителів – люди старшого віку.

Безпекова ситуація та руйнування внаслідок обстрілів з боку РФ

Попри те, що нині частину громад Харківської області вважають тилowymi або відносно безпечними, у 2022 році чимало з них перебували в зоні активних бойових дій або під тимчасовою окупацією російської армії. Наслідки громади відчують і сьогодні – йдеться про значні руйнування житлового фонду, пошкоджену інфраструктуру, заміновані території та постійну загрозу ворожих обстрілів.

У Сахновщинській, Височанській, Валківській, Нововодолазькій і Берестинській громадах фіксуються атаки безпілотниками типу «Шахед». Через близькість до лінії фронту й Харкова окремі громади також залишаються під ризиком ракетних ударів.

Зокрема, Вільхівська громада була окупована російськими військами в перші дні повномасштабного вторгнення та звільнена наприкінці березня 2022 року. Роганська громада через близькість до Харкова опинилася в зоні інтенсивних бойових дій і зазнала масштабних руйнувань житлової та критичної інфраструктури.

Водночас **безпекова ситуація в частині громад продовжує погіршуватися**. У квітні 2026 року російські війська посилили атаки на Богодухівську громаду, зокрема на місто Богодухів. За словами міського голови Володимира Белого, лише за чотири доби майже 110 дронів спричинили більше руйнувань, ніж за всі попередні роки повномасштабного вторгнення. Під ударами опиняються житлові будинки, автозаправні станції (АЗС) та об'єкти критичної інфраструктури.

Рівень руйнувань в окремих громадах:

Вільхівська громада – унаслідок бойових дій пошкоджено майже 70% житлових будинків, ще 30% – повністю зруйновано. Значна частина територій на околицях населених пунктів залишається замінованою, роботи з розмінування тривають.

Роганська громада – зруйновано понад 1 100 об'єктів, із них майже 900 – приватні житлові будинки. Решта – об'єкти інфраструктури, комунальні та нежитлові приміщення.

Богодухівська громада – рівень руйнувань становить майже 30%. Пошкоджень зазнали житлові будинки та об'єкти цивільної інфраструктури.

Близнюківська громада – загальний рівень руйнувань сягає майже 5%. У селі Квітневе пошкоджено 25 житлових будинків. Загалом найбільшого впливу бойових дій зазнали 19 населених пунктів громади.

Олексіївська громада – пошкоджено 5–10% об'єктів. Зафіксовані окремі влучання і руйнування житлових будинків у селі Киселі та селищі Слобідське.

Безлюдівська громада – пошкоджено орієнтовно 4% об'єктів. Через близькість до Харкова громада залишається під ризиком атак безпілотниками й ракетних ударів.

Доступ до освіти в громадах

У більшості громад Харківської області навчання організовано у змішаному форматі – з поєднанням онлайн- та офлайн-занять. Такий підхід дозволяє дітям поступово повертатися до шкільного середовища, відновлювати соціалізацію і зберігати доступ до освіти.

Змішаний формат навчання діє в Богодухівській, Валківській, Берестинській, Наталинській, Старовірівській, Солоницівській, Сахновщинській, Вільхівській, Височанській, Безлюдівській, Коломацькій, Близнюківській, Олексіївській, Біляївській, Златопільській, Зачепилівській і Краснокутській громадах.

Заклад освіти (с. Кам'яна Яруга)

Водночас у частині громад зберігається повністю дистанційний формат навчання. Зокрема, це стосується Роганської, Новопокровської та Південно-міської громад, де очне навчання залишається обмеженим через безпекові ризики, нестачу укриттів, а також пошкодження або руйнування закладів освіти.

Попри поступове відновлення освітнього процесу, громади продовжують стикатися з низкою системних викликів.

Ключові проблеми у сфері освіти:

- обмежений доступ до очного навчання через безпекову ситуацію;
- нестача укриттів або потреба в їх дооблаштуванні;
- потреба в меблях, техніці й мультимедійному обладнанні;
- нестача генераторів та альтернативних джерел енергії;
- потреба в організації транспортної логістики для дітей;
- недостатній рівень безбар'єрності та доступності в освітніх закладах.

Економічна ситуація

Наталинська, Близнюківська, Берестинська, Височанська, Безлюдівська, Старовірівська, Солоницівська, Біляївська, Златопільська та Зачепилівська громади залишаються відносно економічно стабільними завдяки роботі підприємств, розвитку аграрного сектору, переробної промисловості, близькості до Харкова й наявності робочих місць.

Наталинська громада залишається економічно стабільною завдяки роботі підприємств, пов'язаних із газовидобутком, агросектором і сервісними послугами. Близнюківська громада має достатню кількість підприємств, що підтримують місцеву економіку та зайнятість населення. Берестинська громада спирається на аграрний і промисловий потенціал.

Височанська громада належить до відносно стійких приміських громад. Там працюють підприємства у сферах агрохімічного виробництва, сервісних послуг і легкої промисловості. У Безлюдівській громаді продовжують працювати підприємства харчової промисловості, виробництва олії, металопластикових виробів та інші локальні виробництва.

Селищна рада (с-ще Рогань)

Оселя стаціонарного догляду (с-ще Хорошеве)

Старовірівська громада базується переважно на сільськогосподарському виробництві та роботі агропідприємств, що займаються рослинництвом і закупівлею зернових. У Солоницівській громаді економічну стійкість частково підтримують транспортна доступність до Харкова, енергетична інфраструктура, зокрема ТЕЦ, і локальні підприємства. У Біляївській громаді важливу роль відіграють сільськогосподарські, переробні й комунальні підприємства, а також структури, пов'язані з газовидобуванням.

Златопільська громада спирається на переробну промисловість, зокрема виробництво борошна і хліба. Також тут працюють елеватори й підприємства з виробництва металопластикових виробів. Зачепилівська громада зберігає відносну стабільність завдяки реалізації місцевих програм розвитку та інфраструктурних проектів.

Водночас частина громад залишається більш економічно вразливою. В Олексіївській та Вільхівській громадах немає великих промислових підприємств, а основу економіки становлять сільське господарство, фермерство, тваринництво, садівництво, торгівля і малий бізнес. У Сахновщинській громаді основні надходження формуються завдяки агропідприємствам, торгівлі й роботі елеватора, однак жителі виїжджають через нестачу робочих місць.

У Краснокутській громаді економічна активність зосереджена переважно в центрі, тоді як у віддалених старостинських округах бракує робочих місць. Подібна ситуація спостерігається в малих селах Валківської громади, де частина населення займається підсобним господарством або виїжджає на роботу до інших населених пунктів. У Коломацькій громаді економіка здебільшого залежить від фермерства та сезонної зайнятості.

Нововодолазька громада має значний потенціал, однак безпекова ситуація суттєво впливає на економіку. У жовтні 2025 року внаслідок ворожої атаки по сільгосппідприємству сталася пожежа на площі 13 600 кв. м: згоріло 8 будівель для утримання тварин, загинуло 13 000 тварин.

У Роганській громаді до повномасштабного вторгнення важливу роль в економіці відіграло велике підприємство з виробництва тютюнових виробів. Після початку бойових дій виробництво було зупинено, а в січні 2026 року частину складських приміщень підприємства знищив ракетний удар з боку рф. Із 2023 року в громаді відновила роботу картонна фабрика, однак брак робочих місць змушує частину населення виїжджати на роботу до Харкова.

*Знищене внаслідок масованої атаки безпілотниками армії рф сільгосппідприємство у Нововодолазькій громаді
Фото: ДСНС*

*Знищені ракетним ударом рф складські приміщення підприємства з виробництва тютюнових виробів
Фото: ДСНС*

У Новопокровській громаді працюють окремі підприємства у сферах виробництва пластику й переробки зерна. Водночас значна частина населення займається підсобним господарством, а працездатні жителі часто виїжджають на роботу до Харкова.

Окремо варто виділити громади приміського тилу – Південноміську, Височанську та Безлюдівську, розташовані орієнтовно за 15–30 км від Харкова. Завдяки транспортній доступності мешканці мають ширші можливості для працевлаштування та доступу до послуг, однак чимало з них працюють в обласному центрі.

Через це місцева економіка значною мірою залежить від ситуації у Харкові, тоді як у самих громадах бракує великих роботодавців і достатньої кількості власних робочих місць. Водночас навантаження на місцеву інфраструктуру (школи, дитячі садки, амбулаторії й комунальні послуги) продовжує зростати.

Основні потреби громад

Юридична допомога

Юридична допомога залишається однією з найчастіших потреб у громадах. Люди потребують відновлення документів, оформлення пенсій, соціальних виплат, компенсацій за пошкоджене або зруйноване майно, підтвердження статусів і родинних зв'язків. Особливо актуальна така підтримка для переселенців, людей старшого віку та з інвалідністю, жителів віддалених сіл.

Психосоціальна підтримка

У Сахновщинській громаді є потреба підсилити роботу Центру соціальних служб у напрямі психологічної підтримки. У Вільхівській, Височанській, Безлюдівській, Близнюківській та Олексіївській громадах також відзначають потребу в додатковій психологічній допомозі для мешканців.

Потреба у психосоціальній підтримці пов'язана з тривалим впливом війни, переміщенням населення та зростанням навантаження на соціальні служби.

Водопостачання та комунальна інфраструктура

У Роганській громаді одним із ключових викликів залишається водопостачання в селищі Докучаєвське, де через зношеність мереж і наслідки бойових дій виникають перебої з подачею води.

У Безлюдівській громаді необхідні стабільне водопостачання та буріння нових свердловин. У Зачепилівській громаді потрібен ремонт водогону і свердловини в населених пунктах – відповідний проєкт уже розроблено. У Південноміській громаді актуальним залишається питання заміни й модернізації водонапірних башт.

Хрещищенський старостинський округ (с. Хрестище)

С-ще Сахновщина

У Близнюківській громаді є потреба в покращенні якості питної води, облаштуванні свердловин і систем очищення. У Новопокровській громаді актуальним є встановлення станції доочистки води для забезпечення населення якісною питною водою.

Освітня інфраструктура та укриття

Громади також потребують подальшого підсилення освітньої інфраструктури та облаштування укриттів.

У Нововодолазькій громаді актуальним є дооснащення підземної школи меблями та навчальним обладнанням. У Височанській та Безлюдівській громадах освітня мережа функціонує, проте потребує модернізації укриттів, забезпечення генераторами та технічного підсилення.

В Олексіївській громаді необхідне підсилення освітньої інфраструктури, зокрема забезпечення меблями й обладнанням, а також створення безбар'єрного доступу. У Близнюківській громаді відзначається потреба в модернізації бомбосховища.

Соціальна та медична інфраструктура

У Краснокутській громаді центральна лікарня потребує альтернативних джерел енергопостачання. У Біляївській громаді необхідні інвестиції для ремонту й облаштування приміщення під центр соціального обслуговування представників маломобільних груп населення з перспективою розвитку послуг стаціонарного догляду та підтриманого проживання.

У Новопокровській громаді актуальним залишається ремонт соціального центру в селищі Есхар для розширення доступу мешканців до соціальних послуг.

Посилення спроможності громад

Громади все частіше говорять не лише про потребу в гуманітарній допомозі, а й про інструменти для розвитку. Йдеться про навчання з підготовки грантових заявок, проєктного менеджменту, стратегічного планування, роботи із системою DREAM, пошуку партнерств і залучення інвестицій.

Це важливо, адже громади прагнуть не лише закрити поточні потреби, а й самостійно залучати ресурси, планувати відновлення й розвивати місцеві послуги.